

Landbrukets
Utredningskontor

Holdninger til jordvern i befolkningen

Anne Bungler

ISSN 1503 - 2388

Notat 1 – 2011

Landbrukets **Utredningskontor**

Schweigaardsgt. 34C
Pb 9347 Grønland
N-0135 OSLO
Tlf: 22 05 47 00
Fax: 22 17 23 11
E-post: lu@landsam.com
<http://www.utredningskontoret.no>

Innhold

1	SAMMENDRAG.....	1
2	OM UNDERSØKELSEN	3
3	RESULTATER	4
3.1	VIKTIGHETEN AV Å VERNE MATJORDEN	4
3.2	VERN AV MATJORD	6
3.3	KONFLIKT MELLOM VERN AV MATJORD OG ANDRE SAMFUNNSFORMÅL	8

LITTERATUR

1 Sammendrag

Dyrket og dyrkbar mark er en begrenset ressurs i Norge, og utgjør knappe 3 prosent av landets areal. De siste 50 åra har over 1 million dekar dyrka og dyrkbar jord blitt omdisponert i Norge og hvert år omdisponeres nye arealer til andre formål. Med en økende befolkning i verden øker behov og etterspørsel etter mat, og presset på jordbruket om å produsere mer mat forsterkes. Samtidig øker presset på arealer særlig rundt byer og tettsteder til utbygging av vei, industri og boliger.

Jordvern er et politisk tema, og et viktig spørsmål i mange kommuner under årets kommune- og fylkestingvalg. Norges Bondelag ønsker å finne ut hva folk mener om vern av matjord. Landbrukets Utredningskontor og Respons utførte derfor en undersøkelse om jordvern i september 2010. Resultatene fra undersøkelsen presenteres i denne rapporten.

Hovedkonklusjonen fra undersøkelsen er at det er stor vilje i befolkningen til et mer aktivt jordvern. 86 prosent av befolkningen mener det er svært viktig eller ganske viktig å verne om matjorden, slik at ikke matproduksjonen og kulturlandskapet reduseres. Nesten halvparten, 46 prosent, mener jordvernet bør praktiseres strengere, mens 38 prosent mener det bør være som i dag.

Hver femte innbygger, 22 prosent, mener at det ikke er noen formål som er viktigere enn jordvernet dersom dette står i konflikt med andre samfunnsformål. De som mener at det er andre formål som kan gå foran, peker først og fremst på kollektivtransport og sykkel og gangstier. Dette er også goder som ikke er godt utbygd i Norge.

I denne rapporten har respondentene blitt delt inn i forskjellige grupper basert på en rekke bakgrunnsfaktorer de ble spurt om. Ikke alle faktorene utgjorde noen forskjell. Generelt er kvinner i høyere grad enn menn enige i at vernet av matjord er viktig og bør praktiseres.

Likeledes er de eldre mer opptatt av jordvern enn de yngre. Gruppen med lavest inntekt per husstand mener også at jordvern er viktigere og at det må praktiseres strengere enn i dag, og det stemmer også for de med flest år med utdanning utover grunnskolen. Oslo og Akershus og Nord-Norge har de laveste andelene av respondenter som mener jordvern er svært viktig, og også de laveste andelene som mener at jordvernet må bli strengere enn i dag.

Spørsmålet om jordvern er politisk og skillene er klare blant velgergruppene. Respondentene følger i stor grad den retningen partiet har lagt seg på. Ikke overraskende er det en stor andel av de som stemmer Senterpartiet og Rødt som mener at vern av matjord er svært viktig, og at

vern av matjord må bli strengere enn i dag. I den andre enden finner vi velgerne til Høyre og Fremskrittspartiet med de andre velgergruppene et sted i mellom.

2 Om undersøkelsen

Undersøkelsen ble utført fra 13. til 15. september 2010. Respons utførte telefonintervju av 1001 tilfeldig utplukket fra norske husstanders fasttelefon, i tillegg til et tilfeldig utvalg trukket fra mobiltelefonnummer i hele landet. Utvalget er et representativt utvalg av befolkningen mellom 18 og 60 år. Resultatene har blitt vektet i forhold til kjønns- og alderssammensetninger i befolkningen.

Tabell 2.1 Bakgrunnsvariabler. Prosentvis fordeling.

		Prosent	N
Kjønn	Mann	49	(491)
	Kvinne	51	(510)
Alder	Under 30 år	19	(191)
	30-44 år	29	(289)
	45-59 år	26	(258)
	60 år og eldre	26	(263)
Hvor mange års utdanning utover grunnskolen har du?	Inntil 3 år	33	(332)
	4-6 år	35	(347)
	Mer enn 6 år	32	(322)
Hva er husstandens samlede brutto årsinntekt?	Under 400 000	28	(277)
	400 - 799 000	37	(375)
	800 000 eller mer	27	(272)
	Ikke sikker, uoppgitt	8	(78)
Region	Oslo og Akershus	24	(241)
	Øvrige Østland	25	(254)
	Sørlandet	6	(57)
	Vestlandet	26	(265)
	Trøndelag	9	(88)
By/landkommune	Nord-Norge	10	(96)
	Bykommune	52	(520)
	Landkommune	48	(481)
Kommunestørrelse	Under 10000 innbyggere	25	(248)
	10000-49999 innbyggere	37	(367)
	50000 og flere innbyggere	39	(386)
Totalt			(1001)

3 Resultater

Jordvern handler om å verne matjorden for å bevare matproduksjonen og kulturlandskapet. Dyrka og dyrkbar jord som ressurser utgjør grunnlaget for å sikre matproduksjon og matforsyningen her i landet både på kort og lang sikt. Av Norges areal er i dag under 3 prosent dyrka mark, og kun 1,3 prosent er egnet for matkornproduksjon (Heggem, 2010).

Mye av utfordringene rundt jordvern ligger i at de beste områdene for å dyrke mat ligger rundt de største byene og tettstedene i landet der presset på utbygging er størst. De siste 50 åra har over 1 million dekar dyrka og dyrkbar jord blitt omdisponert i Norge (Landbruks- og matdepartementet, 2008). Regjeringen har siden 2005 hatt som mål å halvere den årlige omdisponeringen av de mest verdifulle jordressursene innen 2010. Denne målsettingen har vært spesifisert til å gjelde kun dyrket jord, og ikke dyrkbar jord. Den konkrete målsettingen har vært å omdisponere maks 5 700 dekar dyrka mark årlig i 2010. Til tross for en reduksjon av omdisponeringen de siste årene, ligger den fortsatt rundt 8 000 dekar årlig. I 2010 ble 7 270 dekar dyrka mark omdisponert, og regjeringens målsetting ble ikke nådd (SLF, 2011). I forbindelse med den nye stortingsmeldingen om landbruks- og matpolitikken vil jordvern og arealpolitikk bli gjennomgått og drøftet på nytt.

Norges Bondelag ønsker å vite mer om befolkningens holdninger til jordvern, og hvor strengt jordvernet bør være framover. Dette kapitlet presenterer resultatene av undersøkelsen.

3.1 Viktigheten av å verne matjorden

Tabell 3.1 *Hvor viktig er det for deg at vi verner om matjorden, slik at ikke matproduksjon og kulturlandskapet reduseres?*

	Prosent
Svært viktig	44
Ganske viktig	42
Mindre viktig	10
Ikke viktig	3
Ikke sikker, ubesvart	1
N	(1001)

Av 1001 respondenter svarte 44 prosent at det er svært viktig å verne om matjorden slik at ikke matproduksjonen og kulturlandskapet reduseres, mens 42 prosent svarte at det er ganske viktig. Tre prosent mener at dette ikke er viktig, mens 10 prosent mener det er mindre viktig.

Tabell 3.2 *Hvor viktig er det for deg at vi verner om matjorden, slik at ikke matproduksjon og kulturlandskapet reduseres? Kjønn og Alder. Prosent.*

	Kjønn		Alder			
	Mann	Kvinne	Under 30 år	30-44 år	45-59 år	60 år og eldre
Svært viktig	39	49	30	36	48	59
Ganske viktig	41	42	50	47	38	33
Mindre viktig	14	7	14	13	10	5
Ikke viktig	5	1	5	5	2	1
Ikke sikker, ubesvart	1	1	2	0	2	1
N	(491)	(510)	(191)	(289)	(258)	(263)

Kvinner mener vern av matjorden er viktigere enn menn. 49 prosent av kvinnene mener at det er svært viktig, mot 39 prosent av mennene i undersøkelsen. Andelen av de som mener det er svært viktig stiger med alderen, fra 30 prosent av respondentene under 30 år opp til 59 prosent av dem som er 60 år og eldre. Legger man sammen dem som svarte "Svært viktig" med dem som svarte "Ganske viktig" varierer det fra 80 prosent av dem under 30 år opp til 92 prosent i aldersgruppen 60 år og eldre.

Respondentene ble spurt om husstandens samlede brutto årsinntekt og delt i tre grupper. Blant respondentene fra husstander med samlet årsinntekt under 400 000 svarte den største andelen at dette er svært viktig, 55 prosent mot 47 prosent av de med årsinntekt mellom 400 000 og 799 000, og 33 prosent av dem med årsinntekt på 800 000 eller mer.

Det er en høyere andel blant respondentene med flere år med utdanning som mener at det er svært viktig å verne matjorda. Blant de som har mer enn 6 års utdanning utover grunnskolen svarte 51 prosent at det er svært viktig mot 46 prosent av de med 4-6 års og 39 prosent av de med inntil 3 års utdanning utover grunnskolen. Variasjonen blir mindre om man legger sammen de som svarer at det er svært viktig og de som svarte at det er ganske viktig, da spriker det mellom 83 prosent av de med 4-6 år, 86 prosent av de med inntil 3 år og 88 prosent av de med mer enn 6 år utdanning utover grunnskolen.

Geografisk sett var det forskjeller i andel som svarte svært viktig fra 35 prosent i Oslo og Akershus opp til 52 prosent i Trøndelag. Legger man sammen svært viktig med viktig, blir forskjellene mindre, fra 76 prosent på Sørlandet til 87 prosent på Vestlandet.

Tabell 3.3 Hvor viktig er det for deg at vi verner om matjorden, slik at ikke matproduksjon og kulturlandskapet reduseres? Politisk parti. Prosent

	Dersom det var stortingsvalg i morgen, hvilket parti ville du da stemme på?									
	Rødt (RV)	SV	Arbeiderpartiet	Senterpartiet	Venstre	KrF	Høyre	Frp	Andre	Ikke sikker
Svært viktig	79	51	37	83	43	59	30	43	47	48
Ganske viktig	10	40	50	13	45	38	49	35	53	38
Mindre viktig	6	6	10	3	11	3	15	13		9
Ikke viktig		2	2	2			6	8		2
Ikke sikker, ubesvart	6	2	1		2		0			2
N	(18)	(69)	(210)	(52)	(47)	(40)	(231)	(99)	(4)	(231)

Jordvern er et politisk tema, og ikke overraskende var det stor variasjon blant de som stemmer de forskjellige partiene og hvor viktig de mener at vern av matjord er. Blant de som stemmer Senterpartiet og Rødt svarte henholdsvis 83 og 79 prosent at det var svært viktig, mens blant de som ville stemt Høyre og Arbeiderpartiet svarte 30 og 37 prosent det samme. Blant de som stemmer Høyre og Fremskrittspartiet svarte 21 prosent at vern av matjord er mindre viktig eller ikke viktig, mens kun 5 til 12 prosent av de som stemmer de andre partiene svarte det samme.

3.2 Vern av matjord

Tabell 3.4 Syns du at vernet av matjord bør bli strengere enn det er i dag, bør det være som i dag, eller bør vernet av matjord være mindre strengt enn det er i dag?

	Prosent
Strengere enn i dag	46
Være som i dag	38
Mindre strengt enn i dag	8
Ikke sikker, ubesvart	7
N	(1001)

Respondentene ble spurt om de mener at vernet av matjord bør bli strengere, mindre strengt, eller om det bør være som i dag. 46 prosent mener at vernet av matjord bør bli strengere enn det er i dag, 38 prosent mener det bør være som i dag, 8 prosent mener det bør være mindre strengt enn i dag, mens 7 prosent ikke var sikre eller ikke svarte.

Også på dette spørsmålet finner vi en forskjell mellom kvinner og menn, med 50 prosent av kvinnene som ønsker strengere vern enn i dag, mot 42 prosent av mennene. Blant de forskjellige aldersgruppene var forskjellene enda større, der 33 prosent av de under 30 år ønsker seg et strengere jordvern enn i dag, en andel som øker med alderen opp til 59 prosent av de som er 60 år og eldre.

En større andel av de med inntekt under 400 000 (52 prosent) enn de med høyere inntekt (39 prosent av de med inntekt på 800 000 eller mer) mener at jordvernet må bli strengere enn det er i dag. Det var ingen tydelig sammenheng mellom antall år med utdanning og hvor strengt man synes jordvernet bør være.

Forskjellene mellom regionene var mindre på dette spørsmålet enn på spørsmålet om hvor viktig jordvern er. Det var også små forskjeller mellom bykommunene og landkommunene, og tilsvarende mellom de forskjellige kommunestørrelsene.

Tabell 3.5 Syns du at vernet av matjord bør bli strengere enn det er i dag, bør det være som i dag, eller bør vernet av matjord være mindre strengt enn det er i dag? Politisk parti. Prosent.

	Dersom det var stortingsvalg i morgen, hvilket parti ville du da stemme på?									
	Rødt (RV)	SV	Arbeiderpartiet	Senterpartiet	Venstre	KrF	Høyre	Frp	Andre	Ikke sikker
Strengere enn i dag	84	58	38	69	42	64	34	46	53	51
Være som i dag	11	29	45	25	53	25	49	29	47	34
Mindre strengt enn i dag		5	8	3	3	5	14	20		4
Ikke sikker, ubesvart	6	8	9	3	2	6	4	5		12
N	(18)	(69)	(210)	(52)	(47)	(40)	(231)	(99)	(4)	(231)

Sammenligner man gruppene som ville stemt de forskjellige partiene finner man derimot større forskjeller. Igjen skilte velgerne av Rødt og Senterpartiet seg ut; henholdsvis 84 og 69 prosent av respondentene synes at vernet av matjord bør bli strengere enn det er i dag, med Høyre og Arbeiderpartiet i den andre enden med henholdsvis 34 og 38 prosent som mener det samme. 14 prosent av de som ville stemt Høyre ønsker mindre strengt vern av matjorda enn i dag, mens ingen av de som ville stemt Rødt svarte det samme.

3.3 Konflikt mellom vern av matjord og andre samfunnsformål.

Tabell 3.6 Dersom det står konflikt mellom vern av matjord eller andre samfunnsformål, er det noen av følgende samfunnsformål som du mener er viktigere enn vern av matjord?

Samfunnsformål	Prosent
Veiutbygging	29
Industri	16
Boligbygging	14
Kollektivtransport, sykkel og gangveier	47
Andre formål	8
Nei, ingen av dem/Ingen andre samfunnsformål er viktigere enn vern av matjord	22
Ikke sikker, ubesvart	7
N	(1001)

Respondentene ble spurt om det ved eventuelle konflikter mellom vern av matjord og andre samfunnsformål er noen samfunnsformål de mener er viktigere enn vern av matjord. Det ble spurt om samfunnsformålene veiutbygging, industri, boligbygging, kollektivtransport, sykkel og gangveier, andre formål, eller om ingen andre samfunnsformål er viktigere enn vern av matjord. Kollektivtransport, sykkel og gangveier var det samfunnsformålet flest (47 prosent) mente er viktigere enn vern av matjord i tilfelle konflikt. 29 prosent var enige i at veiutbygging er viktigere enn jordvern, mens 16 prosent mener industri og 14 prosent mener boligbygging er viktigere enn jordvern. Hele én av fem mente at ingen samfunnsformål er viktigere enn vern av matjord, mens 7 prosent ikke var sikre eller ikke svarte.

Meningene var noe delte mellom kjønnene. Flere av kvinnene enn mennene mente at kollektivtransport, sykkel og gangveier er viktigere enn vern av matjord, mens en større andel menn enn kvinner mener at veiutbygging, industri, boligbygging, og andre formål er viktigere enn vern av matjord.

Tabell 3.7 Dersom det står konflikt mellom vern av matjord eller andre samfunnsformål, er det noen av følgende samfunnsformål som du mener er viktigere enn vern av matjord? Kjønn og alder. Prosent.

	Kjønn		Alder			
	Mann	Kvinne	Under 30 år	30-44 år	45-59 år	60 år og eldre
Veiutbygging	34	25	30	28	31	28
Industri	20	11	19	20	14	10
Boligbygging	18	11	20	18	12	8
Kollektivtransport, sykkel og gangveier	45	48	47	56	46	35

Andre formål	8	7	16	8	6	3
Nei, ingen av dem/Ingen andre samfunnsformål er viktigere enn vern av matjord	22	23	13	17	23	34
Ikke sikker, ubesvart	6	7	5	4	9	10
N	(491)	(510)	(191)	(289)	(258)	(263)

Holdningene til om kollektivtransport, sykkel og gangveier er viktigere enn vern av matjord varierte mest mellom de ulike aldersgruppene. 56 prosent i aldersgruppen 30-44 år var enige, mens bare 35 prosent av de som er 60 år og eldre var enige i dette. Det var også en større andel av gruppen 60 år og eldre som mener at ingen andre samfunnsformål er viktigere enn vern av matjord, 34 prosent mot 13 prosent av gruppen under 30 år.

Tabell 3.8 Dersom det står konflikt mellom vern av matjord eller andre samfunnsformål, er det noen av følgende samfunnsformål som du mener er viktigere enn vern av matjord? Husstandens årsinntekt. Prosent.

	Hva er husstandens samlede brutto årsinntekt?			
	Under 400 000	400 - 799 000	800 000 eller mer	Ikke sikker/ ikke oppgitt
Veiutbygging	27	29	3	24
Industri	16	15	18	8
Boligbygging	16	11	16	18
Kollektivtransport, sykkel og gangveier	38	50	52	40
Andre formål	7	8	8	9
Nei, ingen av dem/Ingen andre samfunnsformål er viktigere enn vern av matjord	28	21	18	21
Ikke sikker, ubesvart	7	4	7	15
N	(277)	(375)	(272)	(78)

Det er ikke store forskjeller mellom de ulike inntektsgruppene holdninger til dette spørsmålet. Den største forskjellen blant disse gruppene var også her om andelen som mener at kollektivtransport, sykkel og gangveier er viktigere enn vern av jordvern, der 38 prosent i gruppen med årsinntekt under 400 000 var enige mot 52 prosent av dem med 800 000 eller mer i årsinntekt. Meningene spriket også om alternativet ”ingen andre samfunnsformål er viktigere enn vern av matjord”, som 18 prosent av gruppen med årsinntekt over 800 000 var enig i, mot 28 prosent av gruppen med inntekt under 400 000.

Tabell 3.9 Dersom det står konflikt mellom vern av matjord eller andre samfunnsformål, er det noen av følgende samfunnsformål som du mener er viktigere enn vern av matjord? Antall år utdanning. Prosent.

Hvor mange års utdanning utover grunnskolen har du?

	Inntil 3 år	4-6 år	Mer enn 6 år
Veiutbygging	35	30	22
Industri	16	17	13
Boligbygging	14	16	13
Kollektivtransport, sykkel og gangveier	38	47	54
Andre formål	8	8	7
Nei, ingen av dem/Ingen andre samfunnsformål er viktigere enn vern av matjord	21	23	23
Ikke sikker, ubesvart	8	7	5
N	(332)	(347)	(322)

Også blant de forskjellige gruppene av utdannede er det spørsmålet om kollektivtransport, sykkel og gangveier det var størst sprik i meningene om. 38 prosent i gruppen med inntil 3 års utdanning utover grunnskolen og 54 prosent av de med mer enn 6 års utdanning var enige i at dette formålet er viktigere enn vern av matjord. For de med kortere utdanning var veiutbygging viktigere enn for de med lengre utdanning.

Blant gruppene av yrkesaktive innen offentlig og privat sektor, og ikke-yrkesaktive var det størst forskjeller i meningene om veiutbygging og om kollektivtransport, sykkel og gangveier. Ansatte i offentlig sektor var mindre enige enn de ansatte i privat sektor om at veiutbygging er viktigere enn vern av matjord, 19 prosent mot 36 prosent. Forskjellen var ikke stor mellom disse to gruppene når det gjaldt kollektivtransport, sykkel og gangveier, men her var forskjellen stor til de ikke yrkesaktive der 35 prosent var enige, mot 54 og 50 prosent av ansatte i offentlig og privat sektor.

Tabell 3.10 Dersom det står konflikt mellom vern av matjord eller andre samfunnsformål, er det noen av følgende samfunnsformål som du mener er viktigere enn vern av matjord? Region. Prosent.

	Region					
	Oslo og Akershus	Øvrige Østland	Sørlandet	Vestlandet	Trøndelag	Nord-Norge
Veiutbygging	31	30	37	24	32	29
Industri	17	13	10	20	9	15
Boligbygging	17	13	11	15	7	17
Kollektivtransport, sykkel og gangveier	60	44	39	44	46	32
Andre formål	7	9	4	8	8	8
Nei, ingen av dem/Ingen andre samfunnsformål er viktigere enn vern av matjord	17	22	20	24	28	25
Ikke sikker, ubesvart	5	8	10	5	7	12
N	(241)	(254)	(57)	(265)	(88)	(96)

Som på de andre spørsmålene varierte svarene mellom regionene, og igjen var det store sprik i meningen om kollektivtransport, sykkel og gangveier. Når det gjelder konkurrerende samfunnsformål er det ofte store regionale og lokale forskjeller rundt behov, konflikter og så videre. For eksempel mener 60 prosent i Oslo og Akershus at kollektivtransport, sykkel og gangveier er viktigere enn jordvern, mens bare 32 prosent i Nord-Norge mener det samme. Konfliktene rundt kollektivtransport, sykkel og gangveier er størst i byer og tettbygde strøk, mens i Nord-Norge er dette et mindre problem. På Sørlandet var 39 prosent enige i at kollektivtransport, sykkel og gangveier er viktigere, mens på det øvrige Østlandet, Vestlandet og Trøndelag var mellom 44 og 46 prosent enige. Om de andre samfunnsformålene var det også sprik på mellom 5 og 13 prosent mellom regionene.

Tabell 3.10 Dersom det står konflikt mellom vern av matjord eller andre samfunnsformål, er det noen av følgende samfunnsformål som du mener er viktigere enn vern av matjord? Politisk parti. Prosent.

	Dersom det var stortingsvalg i morgen, hvilket parti ville du da stemme på?									
	Rødt (RV)	SV	Arbeider partiet	Senter partiet	Venstre	KrF	Høyre	Frp	Andre	Ikke sikker
Veutbygging	6	12	23	22	15	13	46	47	26	24
Industri		8	16	9	24	3	22	27		11
Boligbygging	8	21	15	3	9	11	18	14	26	13
Kollektivtransport, sykkel og gangveier	27	60	54	42	67	35	49	33	53	39
Andre formål	10	8	8	3	10	6	10	6		7
Nei, ingen andre dem/Ingen andre samfunnsformål er viktigere enn vern av matjord	38	21	18	38	17	30	12	24		32
Ikke sikker, ubesvart	12	6	7	4		10	6	4	21	10
N	(18)	(69)	(210)	(52)	(47)	(40)	(231)	(99)	(4)	(231)

Mellom gruppene som stemmer på de forskjellige partiene var det igjen store forskjeller blant respondentene. Kun 6 prosent av de som stemmer Rødt og 12 prosent av dem som stemmer SV var enige at veutbygging er viktigere enn vern av matjord, mens 46 og 47 prosent av Høyre- og Fremskrittsparti-velgerne mener det samme. Blant Fremskrittspartiets velgere mener 27 prosent at industri er viktigere enn jordvern, mens ingen Rødt velgere, og 3 prosent av Kristelig Folkepartis velgere mener det samme. SV-velgerne hadde den største andelen som mente at boligbygging er viktigere enn vern av matjord, mot kun 3 prosent av Senterparti-velgerne. Også kollektivtransport, sykkel og gangveier var en stor del av SV velgerne enig i at er viktig, 60 prosent svarte dette, mens 67 prosent av Venstre velgerne svarte det samme. Blant Fremskrittsparti-velgerne var kun 33 prosent enige i dette. 38 prosent av både Rødt og Senterpartiets velgere mener at ingen andre samfunnsformål er viktigere enn jordvern, mens kun 12 prosent av Høyre velgerne og 18 prosent av Arbeiderparti-velgerne var enige. For alle velgergruppene, bortsett fra Fremskrittsparti-velgerne var det kollektivtransport, sykkel og gangveier flest mener er viktigere enn jordvern. For Frp-velgerne var det veutbygging som skilte seg ut som det viktigste samfunnsformålet. For velgerne av Rødt svarte den største andelen at ingen andre samfunnsformål er viktigere enn jordvern.

Litteratur

Heggem, Ola (2010). Tale: Jordvern. Debatt om jordvern og utbyggingsstrategier for Oslo-området. Håndverkeren, Oslo. (Lokalisert 15. november 2010: http://www.regjeringen.no/nb/dep/lmd/aktuelt/taler_artikler/politisk_ledelse/statssekretar_heggem/2010/tale-jordvern.html?id=621514)

Landbruks- og matdepartementet (2008), Klimaskifte for jordvernet. Rapport fra jordverngruppen.

Statens Landbruksforvaltning (SLF), 2011. Mindre omdisponering av dyrka mark i 2010. (Lokalisert 3. juni 2011: <https://www.slf.dep.no/no/miljo-og-okologisk/areal-og-jordvern/kostra/statistikk/Mindre+omdisponering+av+dyrka+mark+i+2010.13577.cms>)

L a n d b r u k e t s Utredningskontor

Schweigaardsgt. 34C

Pb 9347 Grønland

N-0135 OSLO

Tlf: 22 05 47 00

Fax: 22 17 23 11

E-post: lu@landsam.com

<http://www.utredningskontoret.no>